

• FØROYA • SOCIAL-DEMOKRAT

FRÆLSI

JAVNAÐUR

BRÓÐURSKAPUR

Nr. 17.

Lýsingaprisur fyri petitreglu: 30 øyr. á forsiðuni,
20 øyr. á 3. og 4. síðu. Við stórrí lýsingum fæst
avsláttur í prísinum.

Tírsdag hin 23. apríl 1929.

Kostar kr. 1,50 fjórðingsárið + Porto. Blaðið
verður bilagt á posthúsinum, brævasvarstøðum
og skrivstovuni. Telf. 143.

3. árg.

Tandlæge BREND

træffes 11—5. Telf. 114.

MENNISKJAN er — og av røttum — søgd at vera mætasti skapningur í heiminum. So er. Tó mangan dregur ella rekur menniskjan á leiðir, ið harðliga og grelliga sýna hitt mótsatta. Tí líka frá tí fyrsta, ið vit vita um at siga í søguni, hefur tað verið ein partur ið hefur givið seg í lag við at drepa og myrða — og hildið tað verið beint. Tó hefur altíð ant ein andstygd móti slíkum ráum og fyri mætasta skapningin óverdigum atburði. Hesin andin, ið andovdi ímóti manndrápi og bróðurmorði, fekk skrivligt viðmæli á Sinaifjalli, tá ið Mósis, fekk steintalvarnar við teim 10 boðorðunum, hvar ímillum hitt stranga boði: *Tú skalt ikki drepa*, stóð skrivað. Men soleiðis hefur søgan eisini prógva, at menn ikki ansaðu hesum stranga boði frá Sinaifjalli og lótu egna samvitskuløysi og myndarhug sín ráða. Men andin, ið vardi boðorðið av Sinaifjalli, andin ið vardi menniskjuna, sum hin mætasti skapningurin, andin ið hataði dráp og morð — hann sveimadi yvir djúpinum, yvir földina, har bróðrirnir bróðrirnir myrðu.

Gamalkent er, at altíð er skjótari at byrta ófrið, enn at binda frið, tí eru tey søguligu domini, um ófrið, klandur og kríggj, morð millum heimsins menniskjur, so nógv og so grellig, at tað ikki skuldi kunna hugast, at heimsins mætasti skapningur, átti ábyrgdina fyri tað. Haraftratimóti trýtur í alt ov stórt mátt í søguni prógv um frið, t. e. ikki *talán* um frið, men fjølment krøv, ið krevja frið, frið millum bróður, frið millum menniskjur, frið á fold.

Undangongumenn í ófriði, í havalystri og maktstrevið, hava leitt, drivið og drigið hópín av menniskjum, útí eitt blóðbaðið fyri og annað eftir. Lond eru rænd, liv eru týnd, ja, og heil fólk eru oydd og gingin til grundar av hesum skendiga atburði, voldir heimsins mætasta skapningi: *menniskjan*.

Tí eisini viðhald í tí læru, ið menniskjans sonur lærði, tá ið hann fjaðkaði her á jorð. »Friður á jorð» og »friður millum menniskjura» fingi tí eisini í honum ein boðherara við einari rødd, ið rungaði um allan heimin, ikki bert tá á døgum, men líka niður í okkara dagar og langt inn í framtíðina, vilja hansara orð: »Friður á jorð» ljóða.

Og menniskjan hoyrir og skilur, men vil ikki fata — menniskjan vil vera deyv — og tíðum sær tað út, sum hon *má* vera deyv, tí yvirvöldin og landsins lógskipan býður tað.

Ílla skuldi tað hugsast, at millum hvítt kristi fólk skuldi ikki boðorðini av Sinaifjalli vera lýdd. Ei heldur fylkjaft hvít kristin menniskjur um tey seinri boðini: *Friður á jorð*. So langt rekur menniskjan burt frá tí, ið álagt henni er — mætasti skapningur heimsins. Mætasti skapningur heimsins svarar boðorðinum á Sinaifjalli, »tú skalt ikki drepa», við at búgva seg til morð. Mætasti skapningur heimsins svarar boðunum »*friður á jorð*» við at bjóta ófrið millum lond og tjóðir. So langt kann menniskjan reka av leið, leidd av einstakum ráðsjúkum yvirvaldsmonnum.

Sum ein glotti í hesari myrk-lænu oyði, sum ein neisti í teim næstan útslóknaðu friðarvönum er tað, at javnaðarstevnan verður borin út millum manna. Her taka menn upp aftur undir við boðorðunum av Sinaifjalli: »tú skalt ikki drepa». Her taka menn upp aftur at starvast fyri endamálinum: *friður á jorð*.

Og við tí harðskapi og teim snildum, ið loystast kunna eftir landsins lógum, hefur yvirvöldin farið móti teim monnum, sum í hesari politisku áskoðan hava gingið á odda. Men ikki eydnast at fáa bilbugt við hesa áskoðan, hvat so teir, í heimi ráðandi, enn royna. Áskoðanin hefur fingið fótastefni um allan heim, og í øllum mentaðum londum bera javnaðarhugaðir menn friðarboðini fram í parlamentum og aðrastaðni við at krevja avvápning, sum er einstaka leiðin til varandi frið tjóðarinnar millum.

Í Danmørk hefur verið nógv tala og skriva um avvápning, men hetta fólkik hefur ikki enn til fullnar givið tí tann ans, málið eigur. Og í hesum lilla landi rópa menn uppá »Forsvar», »sterkt Forsvar». Meðan javnaðar-menn og radikalar eru á einum máli um at hava so lítið morð-vesin sum møguligt, tí morð og morðvápning hóska ikki ímillum upplýst hvít kristin fólk. Meðan hópurin av teim donsku íbúgv-

arum ganga arbeiðsleysir og húsvillir, stríðast afturbaldsmenn fyri at nýta milliónir av peningi til vápnagn og buldur — *verða til reiðar til morð*.

Afturbaldsflokkarnir í Danmørk hava leingi verið styðjaðir av Føroyingum, og hava fingið mann úr Føroyum niður á ríkisdagin, ið var í parti við teimum at krevja milliónir eftir milliónir til hetta sonevnda »forsvar».

Føroyingurin hefur styðjað afturbaldsflokkarnar í hesum fyri heimsins mætasta skapning mest niðurverdigandi starvi: búgva land og fólk greitt til morð. Menningar, ið verja boðorðið av Sinaifjalli: *tú skalt ikki drepa!* — hava ikki verið styðjaðir av Føroyingum. Og undarligt má tað tykjast okkum, ið vita, at Føroyingurin ið á henda hátt ikki er morðskur, hvat annað enn kann kastast honum fyri. Á ríkisdegi stóð stríðið um hervaldið landsins. Fólkatingsvalið í Danmørk vil tí koma at standa um tað sama. Men munnu Føroyingar aftur fara at senda mann niður, ið styðjar teir, ið hervaldið og vopnamakt krevja, ella letur sum einki, sum ikki sigur annað enn tað sama, ella senda Føroyingar mann niður, ið kemur í hug boðorðini á Sinaifjalli: *Tú skalt ikki drepa*, og tey ið seinri hava ljóðað: *Friður á jorð*, og mælur ímóti øllum tí óskili, afturbaldsmenn havast at, við at búgva Danmørk til at vera til reiðar til morð.

JÁ, MENNISKJAN er mætasti skapningur, og ræður øllum, ið á jorðini livur, og ger sær burtur úr tí, ið á henni trívist, sum eisini er rætt og beint. Men eins og menniskjan ikki hefur tikið sær fyri í øllum at fylgja boðorðinum: *tú skalt ikki drepa*, so stendur hetta boð eisini sum varandi áminning til menniskjur, ið hava krýtatúr, og tey, ið umgangast krýtatúr. Kensluløysi menniskjans gevur seg ikki bert til sjóndar tá ið bróðramorði víkur, men tað merktist eisini tá ið krýtatúrurm víkur, skapningnum, ið ikki hefur fingið tær gávur, ið vit hava, at tala. Her eru Føroyingar nakað hjartalaysir, tað sleppa vit ikki uttanum. Tí, tá ið kavin tekjur tindar og fjøll og fannir fylla gjáir og gil, gongur landsins aðalfenaði úti í stormi, í ódn og í kavaróki.

Neyðars seyður, neyðars krýtatúr, og — neyðars menniskjur, ið lata seg leiða og draga av havisjúkum, maktstrevandi bólkum, ið skýggjar boðorðini av

Sinaifjalli, og býr seg dag undan degi við vápnamakt, miðjandi ímóti at vera til reiðar til morð — *bróðramorð*.

Københavnerbrev.

(Fra vor Korrespondent).

København 12.—4.—29.

Í København smækker Socialdemokratiet Dørene op til sine Valgmoder og siger til Modstanderne: Kom indenfor, lad os snakke lidt sammen. Vi kan kun beklage, at Indbydelsen ikke bliver fulgt. Vort Partis Valgkamp i Hovedstaden former sig som en festlig Optakt til Opførelsen den 24. April. Og det er kun et Tegn paa vore Modstanderes daarligere Samvittighed, at de kryber i Skjul, at de ikke vil staa til Regnskab for den usle Politik, de har Ansvar for. Men ogsaa ud over Landet, ja selv i de Egne, som Venstre regner sikkert med, viser der sig en frodig socialdemokratisk Vækst. Herom tyder den stærke Tilslutning til de socialdemokratiske Talere. Det er klart, at dette Valg vil blive en gigantisk Styrkeprøve.

Der er i Sandhed ogsaa mere end nok at tale om. Men det er naturligt, at et væsentligt Punkt paa Valgmodernes Dagsorden er Opførelsen med Regeringen, lige overfor Mygdalernes hensynsløse Tilsetsættelse af Beskæftigelsesproblemet. Og her til føjes just i disse Dage den ny Hensynsløshed, at Roedyrkere — med Regeringens Billigelse — er i Færd med at importere 1000 Polakker.

De Herrer nægter sig i Sandhed intet i Retning af at skjønne de danske Arbejdere. Landarbejderforbundet har protesteret overfor Minister Krag og anført den Meningsløshed, at der importeres polsk Arbejdskraft, medens 3000 danske Landarbejdere er ledige. I Fjor maatte i Hundredevis af arbejdsløse Landarbejdere i de sukkerdyrkende Egne se paa, at den polske importerede Arbejdskraft udførte det Arbejde, som Sommerne af vor egen Jord havde Ret og billigt Krav paa. Er det ikke konne Patriotier, der handler saaledes? Og er det ikke et typisk Tidsbillede, et karakteristisk Udslag af hele den mygdalske Aand, som her viser sig: 5000 ledige Landarbejdere, af hvilke mange maa søge Mygdalernes Fattighuse. Samtidig importeres der polsk Arbejdskraft, som tager Brodet ud af vore egne Borns Mund.

Samfundsmæssigt er det store Værdier, som gaar til grunde gennem denne Hensynsløshed mod den danske Arbejderbefolkning. Kendsgerningerne har kraftigt tilbagevist den frække Løgn om »Arbejderne, der ikke vil bestille noget». Og hvor vi møder denne Løgn, vil vi atter og atter slaa den ned. Hvad Arbejderbefolkningen ønsker, og hvad vi gaar til Valg paa, det er netop først og fremmest dette: at der skabes Beskæftigelsesmuligheder. Det er dybt Alvor med denne Tale. Det er slumrende Kræfter, der rejser sig i al deres Styrke og kræver deres Ret. Hvor der er den mindste Mulig-

Útbjóðan.

Tað verður hervið útbjóð:

- 1) at klæða bróstsjúkrahúsið við jarni (specialplátum),
- 2) at gera eitt hosnarhús á bróstsjúkrahúsinum eins og tað á landshospítalinum,
- 3) at pappu og mála lekna-stovuna, trappugongdina og ovaru gongd á bróstsjúkrahúsinum og leggja linoleum á gólvini hesu stóð.

Boð ynskjast fyri hvørt einstakt arbeiðið og fyri málan og pappan av hvørjar deild fyri seg. Nærri upplýsingar eru at fáa hjá Læknar Lunge.

Boðini sendast inn áðrenn 10. mai.

Landsnevndin.

hed for et lille Job, ser vi, hvorledes Arbejdet drager. Den lille By Middelfart kan tale med herom. Den er oversvømmet med Arbejdsløse, som er kommet langvejs fra i Haab om, at Lillebæltsbroen vil give dem en Chance. De allerfleste er kommet vandrende til Byen. Der har end ikke været Raad til en Jernbanebillet. Og de allerfleste bliver skuffede.

Tilfældet Middelfart viser, hvilken Trang der er til offentlige Arbejders Iværksættelse. Og Tilfældet viser samtidig hvilken infam Løgn det er at tale om »dovne Arbejdere».

Regeringen har intet gjort for at sætte Arbejder i Gang. Nu skal vi altsaa tvertimod alle være Vidner til, at de Arbejdsløse Rækker forøges derved, at 1000 polske Arbejdere importeres. Men Eksellencens Stilling her lige overfor de fattige Landarbejdere kan ikke overraske os, naar vi erindrer, at Tugthusloven var de Herrer Værk. Om den bliver der naturligvis ogsaa talt ud paa Moderne. Vore Talere forsømmer ingen Lejlighed til at sætte Venstre og Højre paa Anklagebenken for denne Skændselsdaad. Og de forsøger ved alle Midler at knibe udenom. I »Berl. Tid.» læser vi at Venstremanden Larsen-Badse har udtalt i Maribo, at Loven var en Skueret, som ikke tilfredsstillede nogen. Og han tilføjede: »Jeg skylder Sandheden at meddele, at en Række af Venstres Mænd var dybt bekymrede ved at vedtage denne Lov, og kun stemte derfor i Haab om, at den aldrig var passeret Landstingets».

Hvis vi er i Stand til at forbyvse mere, saa er det da i Sandhed en Anledning til at give denne Forbavelse højlydt Udtryk. Vi vidste nok, at der var Uenighed i Venstre om denne Lov. Vi husker kraftigt særlig Venstres Smed, der talte kraftigt mod Loven og stemte mod den to Gange — men tredje Gang stemte for med den Motivering, at han var Modstander af Loven!

Men nu faar vi altsaa til og med den Oplysning, at mange Venstremænd stemte for Loven — i Tillid til at Landstinget vilde forkaste den.

Med hvilket andet Ord kan man karakterisere en saadan Politik end med dette ene: *Svindet!* Og det er med denne uærlige, lumse og fejge Politik vi skal holde stort Opør den 24. April.

Det er i Sandhed ikke en Dag for tidligt!

B. B.